

☞ ذره‌بین

رئیس‌جمهور:

سیاست‌گذاری باید بر اساس پشتوانه علمی و تجربی باشد

دکتر مسعود پزشکیان در نشست با دبیر، معاونین و دبیران کمیسیون‌های هیات دولت که صبح دیروز برگزار شد، با تأکید بر ضرورت انجام کارها و رسیدگی به مصوبات براساس شواهد علمی و مستندات بیان کرد: در تمام دنیا سیاست‌گذاری‌ها براساس آیین‌نامه‌ها و چارچوب‌های مشخصی طرح‌ریزی، جمع‌بندی و اجرا می‌شود که از پشتوانه مورد قبول علمی و تجربی برخوردار هستند. رئیس‌جمهور ادامه داد: از این‌رو چنانچه قرار است در دولت سیاستی اعمال شود، باید برای آن فرایند مبتنی بر تجربه‌های جهانی در نظر گرفته شود تا بتوانیم آن طرح را با سنجش تمام جوانب بررسی، جمع‌بندی و اجرا کنیم؛ اتخاذاین رونداز پیروز چالش‌هایپیشگیری می‌کند. چنانچه آیین‌نامه‌ها و مصوبات چارچوب منطقی نداشته باشد، با مشکل مواجه خواهند شد. شیوه صحیح استخراج و ارزیابی داده‌ها واین‌که مبنای تصمیم‌گیری چگونه باشد، باید همواره مورد توجه قرار گیرد. دکتر پزشکیان با اشاره به این‌که اختلافات از آنجا آغاز می‌شود که راه درستی برای رسیدگی به مسائل نداریم، اظهارداشت: برخورد سلیقه‌ای با مساله، یکی از مواردی است که باعث بروز اختلاف نظر می‌شود، امااگر طبقه‌بندی اصولی ازداده‌ها داشته باشیم، این اختلافات شکل نمی‌گیرد. رئیس‌جمهور با تأکید بر رصد و پایش مصوبات هیات دولت، در توضیح چرایی آن گفت: انجام این کار باعث بهبود نظارت و ارزیابی مصوبات و آیین‌نامه‌ها در دولت خواهد شد. رئیس‌جمهور با اشاره به این‌که وضع موجود ناشی از عملکرد خود ماست، گفت: اطمینان دارم مسائل کشور را می‌توان آرام آرام حل کرد؛ اولویت ما در دولت وفای، تأمین معیشت، مدیریت ناترازی انرژی، سلامت، آموزش، محیط زیست، سوخت و روابط بین‌الملل است. در ابتدای این نشست هر یک از معاونان و دبیران کمیسیون‌های هیات دولت گزارشی از عملکرد واحد مربوطه خود ارائه کردند.

■ ■ ■

شایعه استعفای برخی وزرا تکذیب شد

الیاس حضرتی، رئیس‌شورای اطلاع‌رسانی دولت‌روز گذشته درباره برخی شایعات منتشرشده پیرامون توافق میان رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی در مورد استعفای برخی وزرا به جای استیضاح آنان گفت: چنین موضوعاتی عمدتاً فقط در فضای مجازی مطرح می‌شود و واقعیت ندارد. وی ادامه داد: این‌که گفته می‌شود آقایان پزشکیان و قالیباف با یکدیگر توافق کرده‌اند و بناسبت به زودی برخی وزرا استعفا دهند صحت ندارد. نمی‌دانم چرا بعضی افراد تلاش می‌کنند با طرح چنین شایعاتی روند خدمت‌رسانی دستگاه‌های دولتی را مختل کنند. حضرتی همچنین گفت: چنین مواردی در عمل تأثیری در عملکرد دستگاه‌ها ندارد و وزارتخانه‌ها باتمام توان در راستای اجرای دستورات دولت و اهداف برنامه هفتم توسعه در تلاش هستند. رئیس‌شورای اطلاع‌رسانی دولت با بیان این‌که در جلسات مشترک سران قوا و نظائر آن موضوعات روز کشور مورد طرح و بررسی قرار می‌گیرد، خاطرنشان کرد: از رسانه‌ها و فعالان رسانه‌ای درخواست داریم آزار از منابع رسمی دیگری نکنند و به شایعاتی که تحت عناوینی مانند مقام آگاه، مقام مطلع، شنیده‌ها و... منتشر می‌شود توجه نکنند.

☞ یادداشت

دکتر داوود منظورا رئیس سابق سازمان برنامه و بودجه

پشت پرده تحریم‌های ایران

بخش دوم از کتاب گلوله (۲۰۲۵) نوشته ادوارد فیشمن، یکی از مقامات وزارت خارجه آمریکا، با عنوان «ایران و بمب اتم» به تبیین ابعاد مختلف جنگ اقتصادی آمریکا علیه ایران پرداخته است. وی در فصل اول از این بخش با عنوان «فن‌سالاران تحریم» به توضیح و توصیف مسیر پیچیده‌ای می‌پردازد که به اعتقاد او توانست تحریم‌های آمریکا علیه ایران را از ابزاری کم‌اثر و پراکنده، به ماشینی دقیق و پر قدرت تبدیل کرد و سرانجام ایران را در سال ۲۰۱۳ پشت میز مذاکره در ژنو بنشاند.

این روایت با معرفی آدم سوپین آغاز می‌شود؛ چهره‌ای آرام و دانشگاهی که در ظاهر هیچ شباهتی به فرمانده یک جنگ اقتصادی ندارد، اما در عمل سال‌ها هدایت یکی از قدرتمندترین کارزارهای فشار مالی جهان رابرعده‌داشت. حضور سوپین در کاخ ملل ژنو در کنار مذاکره‌کنندگان ارشد هسته‌ای، به‌عنوان نخستین مقام وزارت خزانه‌داری آمریکا در چنین مذاکراتی، نمادی است از تغییر چهره قدرت در جهان امروز؛ قدرتی که بیش از میدان‌های نبرد نظامی، در شبکه‌های مالی و بانکی تعریف می‌شود. نویسنده توضیح

آشکاری از تغییر مسیر واشنگتن در آن دیده می‌شود؛ تغییری که بسیاری از کارشناسان آن را نه بازنگری راهبردی بلکه اعترافی تلخ به افول قدرت و توان پردازش جهانی آمریکا می‌دانند. در همین زمینه، برای بررسی ابعاد سیاسی، اقتصادی و نظامی این سند و تحلیل پیامدهای آن بر توازن قدرت جهانی، گفت‌وگویی با دکتر سیدمحمد مرندی، استاد دانشگاه تهران و کارشناس مطالعات آمریکانجام داده‌ایم.

دکتر مرندی در این گفت‌وگو تأکید می‌کند که سند جدید امنیت ملی آمریکا بیش از هر چیز منعکس‌کننده ذهنیت شخصی ترامپ و بحران در راهبرد جهانی آمریکاست. او معتقد است کاخ سفید ناگزیر از عقب‌نشینی از رویکرد «ابر قدرت تنها» شده اما هنوز از بار سنگین پایگاه‌های نظامی، بدهی عظیم و سیاست‌های باج‌خواهانه رهایی نیافته است. به گفته مرندی، تا زمانی که آمریکا هزینه‌های نظامی خود را کاهش ندهد و از سیاست فشار بر متحدان دست نکشد، این سند چیزی جز «بیانیه‌ای پر از تناقض و اعتراف به ضعف» نخواهد بود.

متن این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانیم:

☞ **سند راهبردی امنیت ملی آمریکا چه چیزی را درباره جایگاه این کشور در نظام جهانی نشان می‌دهد؟**

سند راهبردی امنیت ملی آمریکا نشان می‌دهد این کشور از آن نگاهی که بعد از پایان جنگ سرد پیدا کرده بود، یعنی تبدیل شدن به قدرت مطلق و باقی ماندن به عنوان ابر قدرت تنها -عقب‌نشینی کرده است. چون چنین چیزی شدنی نیست. این یک نوع اعتراف به ضعف و افول است؛ افرادی چون پل ولفوویتس این نگاه را شدیداً دنبال می‌کردند. نگاه حاکم بر آمریکانی‌تواند به روند گذشته ادامه دهد و محتوای سند نشان‌دهنده نوعی عقب‌نشینی از «آمریکاباید تنها ابر قدرت جهان باشد» در شرایط دنیای تک قطبی است. با این حال این عقب‌نشینی نوعی عقب‌نشینی به نیمکره غربی است.

☞ یادداشت

حمید شهریاری تحلیلگر مسائل آمریکای لاتین

تهدید ونزوئلا و مسئولیت تاریخی ما

انتشار سند راهبردی امنیت ملی آمریکا بسیاری از تردیدها درباره نمایشی بودن آرایش نظامی ایالات متحده در سواحل ونزوئلا را از بین می‌برد. بازگشت به سیاست مونروئه و حیاط خلوت پنداشتن آمریکای لاتین از نظر واشنگتن و افزایش تنش برای تضعیف دولت قانونی و انقلاب بولیواری ونزوئلا کاملاً جدی است و آمریکایی‌ها ابایی از تصریح بر آن ندارند این درکنی پدکی آمریکانمی‌خواهد

دکتر محمد مرندی در گفت‌وگو با روزنامه «جام جم» ابعاد جدید راهبرد امنیت ملی آمریکا را تشریح کرد

عقب‌نشینی به نیمکره غربی

☞ **این عقب‌نشینی چه پیامدهایی برای مناطق مختلف به ویژه آمریکای لاتین دارد؟**

این وضعیت خبر خوبی برای آمریکای لاتین، آمریکای جنوبی، آمریکای مرکزی، مکزیک و کانادا نیست، زیرا آمریکا در این سند تأکید می‌کند که هژمونی‌اش باید حفظ شود و در درجه دوم بر شرق آسیا تمرکز می‌کند. نگاه آمریکا در این سند نسبت به چین

به استقلال سیاست خارجی این کشورها احترامی بگذارد و روابط این کشورها را با چین، روسیه یا ایران تحمل کند، باید توجه داشت که در راستای ادبیات‌سازی علیه ونزوئلا، آمریکا از سفسطه موفق بودن عملیات علیه ایران بهره برده است و از قابلیت تکرار آن در ونزوئلا دفاع می‌کند. به این ترتیب آنچه در ونزوئلا می‌گذرد باید فراتر از یک نمایش سیاسی تلقی کرد و دکتترین مداخله جویی واشنگتن در آمریکای لاتین را امری جهانی تلقی کرده‌که نیاز به واکنش‌های جدی تر همه محور مقاومت دارد. دستگاه سیاست خارجی جمهوری اسلامی تاکنون موضعی روشن اتخاذ و تهدیدات علیه ونزوئلا را محکوم نموده است. ایران بارها رسماً اعلام

☞ **دخالت خارجی مخرب امنیت منطقه**

بایراموف با استقبال از این ابتکار، پیشنهاد برگزاری نشست بعدی ۳۰۳ در باکو و جلسه آنی در ایروان را مطرح کرد و عراقی آن را «گامی مؤثر» برای حل اختلافات موجود دانست. در کنفرانس خبری مشترک عراقی و بایراموف پس از مذاکرات، دو وزیر به سؤالات خبرنگاران پاسخ دادند. عراقی سفر خود را «در زمان بسیار مناسبی برای مرور روابط دو کشور» توصیف کرد و گفت: «بنا بر اجازة دهیم هیچ طرفی روابط ایران و جمهوری آذربایجان را خراب کند یا به سمت نامطلوب سوق دهد.»

وی بر عدم دخالت خارجی در قفقاز اصرار ورزید و افزود: «امنیت

به بودجه کشور تحمیل می‌کند در حالی‌که آمریکا به شدت به‌هکار است. با وجود این، هیچ نشانه‌ای از تخلیه و کاهش تعداد این پایگاه‌ها وجود ندارد.

☞ **رویکرد آمریکا نسبت به قدرت‌های جهانی در این سند چگونه است؟**

در این سند، آمریکا خواهان روابط بهتری با روسیه است، نگاهش به چین تعدیل شده و نسبت به اتحادیه اروپا دیدگاه منفی و تضعیف‌کننده دارد. همچنین آمریکا می‌خواهد جایگاه خود را در قاره آمریکا و آمریکای شمالی و جنوبی- تقویت کند اما به نظر من این دیدگاه‌های بیان شده در سند لزوماً چیزی را تغییر نمی‌دهد. زیرا اگر قرار باشد تغییر واقعی رخ دهد، باید کاهش در هزینه‌های نظامی و حضور گسترده نظامی آمریکا در جهان ایجاد شود که فعلاً چنین چیزی دیده نمی‌شود.

☞ **سند چه تگاهی به اقتصاد و روابط تجاری دارد؟**

در این سند تأکید شده که آمریکا می‌خواهد بر تجارت مبتنی بر قدرت تمرکز بیشتری داشته باشد. یعنی از طریق قدرت، کسب درآمد کند. آمریکا می‌خواهد متحدانش هزینه بازسازی داخلی آمریکا را بپردازند. دقیقاً همان سیاستی که اکنون در رفتار دولت فعلی آمریکا با ژاپن، کره، عربستان، قطر، امارات و حتی کانادا دیده می‌شود؛ سیاستی مبتنی بر فشار و باجگیری. در سند هم تصریح شده که کشورهای متحد باید برای بازسازی آمریکا هزینه کنند. آمریکا همچنین می‌خواهد قدرت اقتصادی خود را تقویت کند.

می‌توان گفت این سند بیش از هر چیز با زتاب دهنده نگاه شخصی ترامپ است و حضور دیدگاه او در آن بسیار پررنگ است اما این‌که رؤسای جمهور بعدی آمریکا به این سند عمل کنند یا نه، اکنون معلوم نیست ولی آنچه روشن بوده آن است که این سند نوعی اعتراف به ضعف تر شدن آمریکا و کاهش جایگاه آن است. با این حال تا زمانی که آمریکا هزینه‌های نظامی خود را در سطح جهان کاهش ندهد، این سند تغییر مهمی ایجاد نخواهد کرد.

کلمبیا باعث تحریک بیشتر آمریکا و توجیه ادعاهای آنها در مورد دخالت ایران در آمریکای لاتین باشد اما روانشناسی دولت فعلی آمریکا نشان می‌دهد که اتفاقاً سیاست به اصطلاح «آسه برو آسه بیا که گریه‌شاخت نزند» یا مقاومت حداقلی، واشنگتن‌نشین‌ها را دچار این محاسبه غلط می‌کند که طرف مقابل آمریکا دچار ضعف شده است و اتفاقاً این تجاوزگری آنها را بیشتر ترغیب و تحریک می‌کند. بنابراین به دست گرفتن ابتکار عمل توسط ایران و تلاش برای ایجاد همبستگی گسترده‌تری میان کشورهای هدف فشار محاسبات سیاسی آمریکا را به نفع محور مقاومت جهانی تغییر خواهد داد.

منطقه باید از طریق همکاری کشورهای منطقه تأمین شود و دخالت خارجی مخرب امنیت منطقه است.» وزیر خارجه کشورمان تأکید کرد: «تهران و باکو مسیر گفت‌وگو را برای حل و فصل هرگونه سوءتفاهم انتخاب کردند و مهم‌ترین توافق امروز ادامه گفت‌وگوها، مشورت‌ها و افزایش رفت‌وآمد هاست.»

بایراموف نیز در این کنفرانس خبری گفت: «جمهوری آذربایجان علاقه‌مند به تماس‌های منظم دوجانبه و گسترش روابط در تمام ابعاد است.»

☞ لزوم تسریع در برنامه‌های مشترک

وی به رشد ۲۰ درصدی صادرات غیرنفتی جمهوری آذربایجان به ایران اشاره کرد و بر لزوم رفع موانع لجستیکی تأکید ورزید. عراقی در ادامه برنامه‌های خود با صحبیه غفاروا، رئیس پارلمان جمهوری آذربایجان، دیدار و بر نقش پارلمان‌ها در تقویت روابط دوجانبه تأکید کرد.

دیدار با شاهین مصطفی‌اف، معاون نخست‌وزیر جمهوری آذربایجان، از دیگر برنامه‌های عباس عراقچی بود که به گفت‌وگو در خصوص مسائل اقتصادی و ترانزیتی اختصاص یافت.

عراقچی از علی‌اف و بایراموف برای سفر به تهران دعوت کرد و گفت: «منتظر میزبانی از رئیس‌جمهور آذربایجان و وزیر خارجه این کشور در تهران هستیم.»

بایراموف با استقبال از این دعوت، بر تسریع در اجرای پروژه‌های مشترک مانند خط لوله گاز و راه‌آهن شمال- جنوب اصرار ورزید.

گزارش

☞ **دخالت خارجی مخرب امنیت منطقه**

بایراموف با استقبال از این ابتکار، پیشنهاد برگزاری نشست بعدی ۳۰۳ در باکو و جلسه آنی در ایروان را مطرح کرد و عراقی آن را «گامی مؤثر» برای حل اختلافات موجود دانست. در کنفرانس خبری مشترک عراقی و بایراموف پس از مذاکرات، دو وزیر به سؤالات خبرنگاران پاسخ دادند. عراقی سفر خود را «در زمان بسیار مناسبی برای مرور روابط دو کشور» توصیف کرد و گفت: «بنا بر اجازة دهیم هیچ طرفی روابط ایران و جمهوری آذربایجان را خراب کند یا به سمت نامطلوب سوق دهد.»

وی بر عدم دخالت خارجی در قفقاز اصرار ورزید و افزود: «امنیت

☞ یادداشت

احمد میراحسان نویسنده و پژوهشگر

ریشه‌های تفکر امروزین قدرت سیاسی رهبری امام خامنه‌ای

درک گوهر و عمق نگرش یک رهبر به قدرت سیاسی را می‌توان از اندیشه دیرپای او و پیشینه تفکر و مبانی‌اش دریافت. آن زمان‌که حتی تصور امامت امت در ذهنش جایی نداشت و به حقیقت نحوه رهبری در دوران انتظار و مبانی آن می‌اندیشید مهم‌ترین عنصر سازنده یک ساختار رهبری تعقل و عام و اندیشه است. در قلمرو رهبری امام خامنه‌ای این گوهر اندیشگی به‌طرح‌کلی اندیشه اسلامی در قرآن برداشت ایشان باز می‌گردد ضمناً کتاب مجموعه سخنرانی‌های ایشان با نام طرح‌کلی اندیشه اسلامی در قرآن؛ سلسله جلسات استادسید علی حسینی خامنه‌ای در مشهد مقدس مسجد امام حسن مجتبی‌رمضان المبارک ۱۳۵۳ شمسی منتشر شده است که در حقیقت طرح‌کلی مبنای رهبری قرآنی می‌تواند به شمار آیدومن فقط می‌خواهم به قصد نشان دادن ریشه‌های رهبری جهانگیر امروزی ایشان گزارشی در یادداشتی مختصر از آن ارائه دهم و هدفم موشکافی سخنرانی‌ها نیست؛ بلکه پاسخی است به نولیبرال‌هایی مثل سریع‌القلم و چپ‌های منتقد نولیبرال که هنوز از درک روح این رهبری و مبنای آن غافلند و هریک بنا

متن کامل رادر «جام‌جم آنلاین» بخوانید